



Fagplan for tverrfaglig videreutdanning i Aldring, Eldres helse og velferd

60 studiepoeng

Høgskolen i Sør-Trøndelag
Avdeling for helse- og sosialfag og Avdeling for sykepleierutdanning
2008

Godkjent avdelingsstyret AHS 18.11.98

Etableringstillatelse gitt 16.07.98. KUF

Revidert utgave godkjent i avdelingsstyret AHS 29.03.00, 14.11.01, 19.06.02

Revidert utgave godkjent av dekanene ved AHS og ASP 10.02.05

Tidligere fagplan for videreutdanning i Aldring og eldreomsorg er revidert,
har endret navn til tverrfaglig videreutdanning i Aldring, eldres helse og velferd
og er godkjent av dekanene ved AHS og ASP 13.06.08

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	4
2	Mål for studiet	5
3	Målgruppe og opptakskrav	6
3.1	Målgruppe	6
3.2	Opptakskrav	6
4	Kunnskapssyn og læringssyn.....	6
5	Arbeidsformer og læringsaktiviteter	7
5.1	Forelesninger og seminar	7
5.2	Arbeid individuelt og i grupper	7
5.3	Skriftlige oppgaver.....	8
5.4	Veiledning.....	8
5.5	Studiebesøk.....	8
5.6	Nettstøttet undervisning.....	8
6	Organisering av studiet og faglig innhold.....	8
6.1	Organisering	8
6.2	Oversikt over faglig innhold.....	9
6.3	Oversikt over moduler, hovedemner og studiepoengfordeling.....	9
6.4	Beskrivelse av de enkelte moduler.....	9
6.4.1	Modul I: Introduksjon og grunnlagsforståelse.....	9
6.4.2	Modul II: Friske eldre og eldre med begynnende funksjonssvikt.....	11
6.4.3	Modul III: Eldre med somatisk sykdom og funksjonssvikt.....	12
6.4.4	Modul IV: Eldres psykiske helse og demens.....	13
6.4.5	Modul V: Omstilling, endring og kvalitetsutvikling.....	14
6.4.6	Modul VI: Fagfordypning.....	15
7	Studiekvalitet	16
7.1	Utdanningsplan.....	16
7.2	Evalueringsplan.....	16
8	Internasjonalisering.....	16
8.1	Undervisning på engelsk.....	16
9	Vurderingsordninger	16
9.1	Tilstedeværelse.....	17
9.2	Forprøver	17
9.3	Eksamen	17
10	Litteratur/kilder	18

1 Innledning

Fagplanen for tverrfaglig videreutdanning i Aldring, eldres helse og velferd bygger på Rammeplan for Videreutdanning i Aldring og eldreomsorg, av 10. juli 1998, fastsatt av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Forskrift til rammeplan for videreutdanning i aldring og eldreomsorg, fastsatt av Kunnskapsdepartementet, 1. desember 2005.

Helse- og sosialpolitisk har omsorg for eldre mennesker vært og vil fortsatt være et viktig satsningsområde. Statistisk Sentralbyrå estimerer en økning i antall personer over 67 år i Norge fra ca 600.000 i dag til mellom 1.1 og 1.5 millioner i 2060. I tillegg vil årskullene med gamle eldre og de eldste eldre, spesielt de over 90 år mangedobles. Forutsatt at forekomsten av demenssykdommer holder seg på dagens nivå, vil antall personer med demens være om lag 130.000 innen 2040. Som en følge av dette vil behovet for helse- og sosialarbeidere med kunnskap om aldring, eldres helse og velferd være sterkt økende. I tillegg vil en av de store utfordringene være å sikre tilgang på godt kvalifisert helsepersonell. Videreutdanning i Aldring, eldres helse og velferd vil være et viktig bidrag for å møte disse utfordringene.

De siste tiårenes forskning har bidratt til et mer positivt syn på mulighetene til påvirkning og læring også i høy alder. Med utgangspunkt i nyere forskning og demografiske trender vil denne videreutdanningen ha et spesielt fokus på helsefremmende strategier. Dette for å utvikle kompetanse for å oppnå en mer aktiv profil på tjenestene som tilbys eldre.

Med *helsefremmende strategier* menes de prosesser som initieres for å bedre og bevare den eldres helse. Målet er helse i vid forstand, og handler om å støtte opp om tiltak som kan bidra til å fremme fysisk, psykisk, sosialt og eksistensielt velvære. Med en slik forståelse er den eldres helse ikke noe som bare angår helsetjenesten, men også i stor grad sosialtjenesten, og er et tverrfaglig anliggende. I helsefremmende arbeid er grunnholdningen at man skal se brukernes ressurser, og deltakelse, selvbestemmelse, mestring, dialog og samhandling er viktige dimensjoner i en slik tilnærming.

Deltakelse er et sentralt begrep innen ulike fagområder og er knyttet til menneskers aktive handlinger og involvering i et spekter av livssituasjoner. *Aktiv omsorg* i et helsefremmingsperspektiv fordrer at yrkesutøveren tar utgangspunkt i den enkelte brukers ressurser og interesser, og aktivt involverer brukere og deres pårørende i prosessene. Retten til *selvbestemmelse* er et overordnet etisk prinsipp og innebærer at yrkesutøveren alltid må søke å handle i overensstemmelse med brukerens interesser, ønsker og behov. *Mestring* kan forstås som å ha krefter til å møte utfordringer, og å ha kontroll over eget liv. *Dialog* er det viktigste virkemidlet for at mennesker skal bli klar over egne ressurser, ønsker og muligheter i en gitt situasjon. Samarbeid mellom yrkesutøvere, *samhandling* mellom ulike tjenestenivåer og *koordinering* av tiltak er sentralt for at den eldre skal oppleve sammenheng og kunne ha kontroll over eget liv.

Et mål innen helse- og sosialtjenestene er å gi brukere/pasienter og pårørende tilbud som er i tråd med den best tilgjengelige kunnskapen. Videreutdanningen vil derfor fokusere på kunnskapsbasert praksis og gjennom dette stimulere til økt bruk av resultater fra forskning og fagutvikling, både gjennom oppgaver på skolen og i praksis. Med kunnskapsbasert praksis menes å ta faglige avgjørelser som er basert på systematisk innhentet forskningsbasert kunnskap, erfaringsbasert kunnskap og brukerens ønsker og behov i den gitte situasjon.

Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST) har lang erfaring med å drive tverrfaglig videreutdanning innen eldreomsorg. Allerede før gjennomføringen av høgskolereformen i 1994, ble det utarbeidet en studieplan for en tverrfaglig videreutdanning for helse- og sosialpersonell innen Aldring og eldreomsorg. Utdanningen på 20 vekttall, ble gjennomført som et samarbeidsprosjekt mellom daværende Sykepleierhøgskolen, Sosialhøgskolen og Trondheim helsefaghøgskole, som senere utgjorde Avdeling for helse- og sosialfag (AHS) ved HiST. Sykepleierhøgskolen hadde forut for dette tilbudt videreutdanning i *"Sykepleie til eldre"* og sosialhøgskolen videreutdanning for sosionomer i *"Eldreomsorg"*.

I tråd med ny nasjonal rammeplan for videreutdanning i Aldring og eldreomsorg som kom i 1998, ble det ved HiST utarbeidet ny fagplan samme år. Fagplanen har i ettertid vært revidert flere ganger. Videreutdanningen tilbys nå som et samarbeid mellom Avdeling for helse- og sosialfag og Avdeling for sykepleie. Denne fagplanen bygger på tidligere planer, men har også tatt hensyn til sentrale føringer gitt i Stortingsmelding nr. 25 (2005-2006) *"Mestring, muligheter og mening"*, helselovgivningen med spesiell vekt på *pasientrettigheter og betydningen av samhandling* mellom 1. og 2. linjetjenesten i tråd med Oppdragsdokumentet 2008 fra Helse- og sosialdepartementet. For å kunne møte framtidige krav til oppbygging av studier på videreutdanningsnivå, er planen modulbasert. I tråd med framtidige behov om en mer aktiv profil og tverrfaglig tilnærming på tjenester til eldre, er navnet på videreutdanningen endret fra *Aldring og eldreomsorg* til *Aldring, eldres helse og velferd*.

2 Mål for studiet

Tverrfaglig samarbeid bør bygge på en solid faglig forankring og identitet til eget fagområde. På denne bakgrunn ønsker videreutdanningen å bidra til at studentene både utvikler tverrfaglig kompetanse og gis mulighet til fordypning innen egne fagområder.

Videreutdanning i aldring, eldres helse og velferd har som mål å utdanne reflekterte yrkesutøvere med høy yrkesetisk standard, som kan samarbeide på tvers av faggrenser, etater og nivåer av helse- og sosialtjenesten og kan ta initiativ til, og organisere og iverksette tiltak både på individ-, gruppe- og samfunnsnivå.

Studenten skal etter endt utdanning:

- Ha utviklet forståelse og respekt for de eldres livserfaring og livssituasjon og ta utgangspunkt i dette i arbeidet med eldre.
- Ha forståelse for hvordan ulike menneskesyn kan få konsekvenser for yrkesutøvelse i forhold til eldre mennesker.
- Ha videreutviklet kunnskap og kunne innhente og anvende relevant forskningsbasert kunnskap i arbeid med eldre innen helsefremmende og forebyggende arbeid, behandling, rehabilitering, pleie og omsorg og sosialt arbeid.
- Ha videreutviklet kunnskaper innen gerontologi og geriatri og kunne anvende disse i arbeidet med eldre og deres pårørende.
- Ha kunnskap om og kunne handle i samsvar med de rammebetingelser som til en hver tid styrer helse- og sosialpersonells yrkesutøvelse.
- Ha kunnskap om og forståelse for betydningen av helsefremmende strategier, og kunne initiere tiltak for å påvirke og forbedre eldres helse og velferd.

- Kunne reflektere over egne og andres erfaringer, og kunne begrunne og dokumentere egne handlinger, vurderinger og beslutninger på et faglig, etisk og juridisk grunnlag.
- Ha forståelse for betydningen av tverrfaglig og tverretatlig samarbeid og kunne ta initiativ til samarbeid ved å anerkjenne og gjøre bruk av andre faggruppers kompetanse på en hensiktsmessig og fleksibel måte.
- Ha kunnskaper om og forstå betydningen av samhandling mellom 1. og 2. linjetjenesten slik at den eldre pasienten opplever et sammenhengende og helhetlig tjenestetilbud.
- Kunne iverksette tiltak i samarbeid med andre yrkesgrupper, brukere/pårørende og frivillige organisasjoner både på individ-, gruppe- og samfunnsplan for å bedre eldres helse og velferd.
- Ha tilegnet seg ny kunnskap om et utvalgt tema innen området eldres helse og velferd og bidra til at denne kunnskapen kommer egen arbeidsplass til nytte.

3 Målgruppe og opptakskrav

3.1 Målgruppe

Målgruppen for studiet er helse- og sosialarbeidere med interesse for arbeid med eldre. Studiet retter seg særlig mot personer som gjennom sitt arbeid eller virksomhet enten har ansvar og/eller oppgaver ovenfor eldre mennesker, eller som ønsker å gå inn i slikt arbeid.

3.2 Opptakskrav

Krav til opptak er 3-årig helse- eller sosialfaglig bachelorutdanning eller tilsvarende fra høyskole eller universitet, og minst ett års relevant yrkespraksis etter fullført utdanning.

Søkere med 2-årig helse- og sosialfaglig utdanning etter tidligere rammeplan kan også tas opp. Søkere med annen 3-årig høyskole- eller universitetsutdanning kan etter særskilt vurdering tas opp.

4 Kunnskapssyn og læringssyn

Yrkesutøvers kompetanse består av ulike elementer av kunnskap; faktakunnskaper, personlige og erfaringsbaserte kunnskaper. Studiet tar sikte på at studenten skal videreutvikle alle disse kunnskapselementene og gi grunnlag for videre læring og utvikling.

Forskningsbasert kunnskap er en kilde til utvikling og oppjustering av faktakunnskapen til fagutøveren, men den alene vil ikke endre praksis. Den personlige og erfaringsbaserte kunnskapen er studentens indre referanseramme som han/hun møter verden med. Kritisk bruk av kunnskap er basert på bevissthet om seg selv, evne til selvkritikk og refleksjoner over egen beslutningstaking. Den enkeltes kunnskapsbase og erfaringer fra grunnutdanning og yrkesliv sees derfor på som en nødvendig og viktig ressurs i læringsprosessen. Læring skjer gjennom praksis og refleksjon over praksis hvor stikkord vil være undring, oppmerksomhet og åpne sanser.

Når fokus er på det å lære gjennom praksiserfaringer, er det ikke forhåndsbestemt hva studenten kommer til å lære. I en læringskultur preget av undring handler det om å gjøre, oppleve, erfare, reflektere over praksis og utvikle kunnskap som er av verdi både for en selv og for den organisasjonen en er en del av. Læringssituasjonene i en slik kultur må være mest mulig åpne for å gi rom for erfaring og refleksjon, samtidig som de må være strukturerte. Det legges opp til strukturerte oppgaver, både individuelt og i grupper, som studentene jobber med i og mellom samlingene. Målsettingene for studiet og den enkelte modul gir retning for læringsprosessene. Refleksjon vil være en viktig del av læringsopplegget i gruppene og vil bl.a. gi studentene mulighet til bearbeiding og anvendelse av lærestoff, samt integrering av teori og praksis. Det siste er viktig, ikke minst med tanke på at studiet ikke omfatter veiledet praksis.

Et slikt læringssyn vil ha konsekvenser for både student- og lærerrollen. For studenten vil et slikt perspektiv gi seg utslag i aktiv deltakelse både i planlegging, gjennomføring og evaluering av studiet. Læring kan ses på som en individuell prosess, og den enkelte har ansvar for sin egen læring. Studentene vil få mulighet til å påvirke egen læringsprosess ved å formulere problemstillinger og velge situasjoner fra egen praksis. Samtidig er samhandling og impulser fra andre sentralt når det gjelder refleksjon over praksis og utvikling av ny kunnskap. Opprettelse av studiegrupper er derfor et virkemiddel for å fremme læring. Studiegruppene er et forpliktende læringsfellesskap hvor studentene må engasjere seg i hverandres læring ved å gi og motta respons. I studiegruppene vil studentene i samspill med hverandre også utvikle individuell kompetanse. Læreren vil, med sin kunnskap og kompetanse bistå studentene i deres læring og utvikling ved å tilrettelegge, hjelpe, støtte og oppmuntre. Studentene vil få en studieveileder som følger dem gjennom modulen. De ulike oppgavene vil fordre ulik grad av lærermedvirkning.

Det forutsettes at studentene har kunnskap om forskningsmetode og oppgaveskriving tilsvarende bachelornivå. Studenter som ikke har slik kunnskap må tilegne seg dette på egen hånd, enten gjennom selvstudier eller kurs.

5 Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Forelesninger har sin begrensning, og det å tilføre kunnskaper alene har i liten grad ført til endring i praksis. Det vil derfor bli benyttet varierte arbeidsformer gjennom studiet. Målet er at de ulike arbeidsformene skal bidra til å bygge bro over den tradisjonelle teori- og praksisdelingen, og bidra til aktive studenter som tar ansvar for kunnskapsutvikling både når det gjelder en selv, eget fag, medstudenter og egen organisasjon/arbeidsplass. De viktigste arbeidsformene blir nå nærmere utdypet.

5.1 Forelesninger og seminarer

Det vil bli gitt ressursforelesninger av interne og eksterne fagpersoner med spesiell kompetanse innenfor aktuelle tema. Studiet vil også legge opp til ulike seminarer hvor studenter og ressurspersoner blir trukket aktivt inn i planlegging og gjennomføring.

5.2 Arbeid individuelt og i grupper

Videreutdanningen er et deltidsstudium med uke- og dag samlinger. Studiet vil kreve en god del egeninnsats i form av selvstudier mellom samlingene. Selvstudiene skal kunne bidra til den individuelle læringsprosessen, samt forberedelse til samlingene. I tillegg vil disse danne grunnlag for diskusjoner i studiegruppene, på tvers av studiegruppene, mellom enkeltelever og mellom studenter og lærere/veiledere.

Skriving av oppgaver som hjemmearbeid, individuelt eller i grupper, vil være en viktig metode i bearbeiding av stoffet.

En sentral faktor ved studiet er gruppearbeidene. Studentene deles i grupper ved modulens start, og utgjør en fast studiegruppe gjennom hele modulen. Det forutsettes at studentene er aktive i studiegruppene både i og mellom samlingene. Gjennom oppgaveløsning og refleksjoner i tverrfaglige grupper vil studenten få mulighet til å utvikle både egen faglig og tverrfaglig innsikt.

5.3 Skriftlige oppgaver

Skriving av oppgaver, individuelt eller i grupper, vil være en viktig metode i bearbeiding av stoffet. Oppgavene skal være et hjelpemiddel for studenten i å nå studiets mål.

5.4 Veiledning

Studiegruppene vil bli tildelt en veileder i begynnelsen av modulen som vil fungere både som studieveileder og faglig veileder på oppgaver i modulen. Veiledning vil også kunne omfatte eksamensoppgaver, se under de enkelte eksamensbeskrivelsene.

5.5 Studiebesøk

For å integrere teori og praksis vil det bli lagt til rette for ulike studiebesøk, blant annet vil videreutdanningen legge for at studenter kan hente impulser fra ulike praksisfelt i nærmiljøet. Enheter i Trondheim kommune, kommuner i nærområdet og St. Olavs Hospital vil åpne muligheter for fagfordypning i form av hospitering, kortere prosjektarbeid og datainnsamling relatert til oppgaver i studiet. Muligheter for studiebesøk internasjonalt er omtalt i punkt 8. Internasjonalisering.

5.6 Nettstøttet undervisning

Høgskolen i Sør-Trøndelag bruker It's learning som læringsplattform for å støtte studentenes læringsprosesser og gi studenter kontroll over egen læring. It's learning vil være en arena for kommunikasjon og samarbeid mellom studenter og mellom lærere og studenter. Læringsplattformen vil også være et verktøy for administrasjon, evaluering og oppfølging av studentene. Studenten må derfor ha tilgang til PC med internettoppkopling gjennom hele studiet.

6 Organisering av studiet og faglig innhold

6.1 Organisering

Studiet tilbys som et deltidsstudium over to år. Studiet er modulbasert, og består av 6 atskilte moduler som hver avsluttes med en eksamen. Med unntak av første og siste modul som er henholdsvis en grunnlags- og fordypningsmodul på 15 studiepoeng, er modulene på 7.5 studiepoeng. En modul på 7.5 studiepoeng tilsvarer ca 5 ukers heltidsstudium.

Modul 1 er en innførings- og grunnlagsmodul og det forutsettes at studenten har bestått denne før oppstart av neste modul. Modulene 2 – 5 er valgfrie moduler som kan tas uavhengig av hverandre, og i den rekkefølge studenten ønsker. Det vil si at studenter som ikke ønsker å ta hele videreutdanningen, men som ønsker spesifikk fagkunnskap innenfor visse emneområder kan søke opptak på en eller flere av modulene forutsatt at modul 1 er bestått. Modul 6 er en

fordypningsmodul, som forutsetter at modul 1-5 er gjennomført og bestått. For å få vitnemål og godkjent videreutdanning i aldring, eldres helse og velferd, må samtlige moduler være gjennomført og bestått. Studenter som gjennomfører enkeltmoduler, vil få karakterutskrift fra disse som bevis.

Søkere med tilsvarende moduler/kurs fra andre studier ved HiST eller ved andre høyskoler/universiteter kan søke om å få godkjent disse og/eller søke om opptak på enkeltstående moduler.

6.2 Oversikt over faglig innhold

Med økende krav om at helse- og sosialarbeideren skal basere sin yrkesutøvelse på resultater fra forskning, har vi valgt å fokusere på kunnskapsbasert praksis gjennom hele utdanningsløpet. Kunnskapsbasert praksis omhandler både kunnskap fra forskning, egen yrkeserfaring og ikke minst medvirkning fra pasienten. Videreutdanningen vil ha fokus på kritisk vurdering av forskningsresultater med tanke på relevans for praksis. Fokus vil også være på kontinuerlig kunnskapsutvikling og vektlegger initiering av fagutvikling og endringsarbeid på egen arbeidsplass. På bakgrunn av sentrale føringer om en aktiv profil på helse- og velferdstjenestene, vil utdanningen vektlegge helsefremmende strategier. Eldres ressurser og muligheter for medvirkning og deltakelse står sentralt. Kunnskapsbasert praksis og helsefremmende strategier er med andre ord gjennomgående temaer i hele studiet.

6.3 Oversikt over moduler, hovedemner og studiepoengfordeling

Modul:	Hovedemne:	Studiepoeng
Modul I	Introduksjon og grunnlagsforståelse	15 st.p
Modul II	Friske eldre og eldre med begynnende funksjonssvikt	7.5 st.p
Modul III	Eldre med somatisk sykdom og funksjonssvikt	7.5 st.p
Modul IV	Eldre med psykiske lidelser og demens	7.5 st.p
Modul V	Omstilling, endring og kvalitetsutvikling	7.5 st.p
Modul VI	Fagfordypning	15 st.p

6.4 Beskrivelse av de enkelte moduler

6.4.1 Modul I: Introduksjon og grunnlagsforståelse

15 studiepoeng

Modulen gir en innføring i aldring, eldres helse og velferd. Ulike teoretiske perspektiver trekkes inn for å belyse hvordan eldres livssituasjon påvirkes av aldringsprosess, livshistorie/ samtidshistorie, kultur, kjønn, levekår og helse- og sosialtjeneste. Her vektlegges betydningen av tverrfaglig samarbeid og yrkeserfaring som utgangspunkt for læring og

kunnskapsutvikling. Modulen gir en teoretisk innføring i begrepet helsefremming, og vektlegger betydningen av helsefremmende strategier for å få til en aktiv profil på tjenester til eldre.

Læringsmål

Studenten skal etter endt modul:

- ha kunnskap om dagens og morgendagens eldre og utfordringer i arbeidet med nye og andre grupper eldre
- ha forståelse for hva som ligger i begrepene gerontologi og geriatri
- ha kunnskaper om og forståelse for betydningen av brukernes ulike kulturbakgrunn og møte med andre kulturer og religioner
- ha forståelse for hvordan biologisk, psykologisk og sosial aldring påvirker den eldres dagligliv, helse og velferd
- ha kunnskap om helsefremmede strategier, virkemidler og arbeidsmåter
- ha kunnskap om hva som kjennetegner den geriatrike pasient
- ha forståelse for hvordan eldre menneskers livs- og samtidshistorie, kjønn og livssituasjon påvirker opplevelse og mestring av alderdommen
- ha kunnskap om ulike profesjoners fagkompetanse og bidrag, og viktigheten av samarbeid på tvers av faggrupper og forvaltningsnivåer
- ha begynnende erfaring med arbeidsmetoder som fremmer læring og kunnskapsutvikling i praksis
- ha kunnskap om rammebetingelser som styrer helse- og sosialtjenestene
- ha kunnskaper om og forståelse for eldres opplevelse og erfaringer som brukere av helse- og sosialtjenester
- ha kunnskaper om og forståelse for hvordan yrkesutøverens holdninger og etikk påvirker samspillet med brukeren og dermed brukerens opplevelse

Faglig innhold:

- geriatri og gerontologi
- dagens og morgendagens eldre, tilbud og etterspørsel etter helse- og sosialtjenester
- alderdom; mestring, muligheter og mening
- ulike forståelser av omsorgsbegrepet
- aktiv omsorg
- alderdom og død i et historisk og kulturelt perspektiv
- lover, forskrifter og offentlige dokumenter som styrer helse og sosialtjenester til eldre, herunder utarbeidelse og bruk av individuell plan
- kjønn, livsløp og alderdom
- Levekår, livskvalitet og mestring
- yrkesutøvelse, tverrfaglig samarbeid og samordning mellom 1. og 2. linjetjenesten
- overgrep og vold mot eldre
- helsefremmende arbeid; begreper og ideologier
- deltakelse
- dialog som samhandlingsmetode med den eldre og deres pårørende
- makt og avmakt
- kunnskap og kunnskapsutvikling

Organisering og læringsformer:

3 ukesamlinger med ressursforelesninger, tilrettelagt arbeid både individuelt og i grupper. Studentene vil få en innføring i bruk av It's learning som en læringsplattform.

Eksamen:

Hjemmeeksamen i gruppe.

Eksamen tar utgangspunkt i de oppgaver som studentene har fått utdelt og har hatt anledning til å jobbe med gjennom hele modulen

Omfang: ca. 3000 ord (skriftstørrelse 12, linjeavstand 1,5)

Varighet: 3 dager

Vurderingsform: Bokstavkarakterer

Litteratur:

ca. 1000 sider, hvorav 250 sider er selvvalgt

6.4.2 Modul II: Friske eldre og eldre med begynnende funksjonssvikt 7,5 studiepoeng

I modulen vektlegges betydningen av helsefremmende og forebyggende arbeid blant friske eldre og eldre med begynnende funksjonssvikt. Ulike teoretiske perspektiv trekkes inn for å belyse hvordan Eldres livssituasjon påvirkes av deres opplevelse, erfaringer, aktivitet og deltakelse. Modulen vektlegger betydningen av aktivitet, deltakelse og mestring, både sosialt og fysisk.

Læringsmål**Studenten skal etter endt modul:**

- ha kunnskap om helsefremmende, primær- og sekundærforebyggende strategier og metoder i arbeid blant friske eldre og eldre med begynnende funksjonssvikt
- ha kunnskap om betydningen av sosialt nettverk og nettverksarbeid
- kjenne konsekvenser av inaktivitet og betydningen av fysisk aktivitet for opprettholdelse av fungeringsevne
- ha kjennskap til metoder og redskaper for kartlegging av fysisk og sosial fungering
- kunne tilrettelegge tiltak for å fremme sosial, fysisk og mental aktivitet

Faglig innhold:

- oppsøkende virksomhet og helseopplysning
- betydning av deltakelse og mestring i prosessene
- aktivitet og bevegelse som begreper
- iverksetting av tiltak som kan fremme aktivitet
- sosialt nettverk og nettverksteori
- universell utforming
- samarbeid med frivillige organisasjoner
- ulike metoder og redskaper i kartlegging av funksjon og aktivitet
- risikofaktorer for fall, utredning og tiltak innen fallforebygging

Organisering og læringsformer:

2 ukesamlinger à 4 dagers varighet med ressursforelesninger og tilrettelagt arbeid både individuelt og i grupper.

Forprøve:

Individuelt refleksjonsnotat hvor studenten redegjør for egen læring.

Omfang: ca. 1000 ord

Eksamen:

Prosjektarbeid i grupper på 3-4 deltakere med muntlig framlegg i klassen

Det er utarbeidet egne retningslinjer for prosjekteksamen.

Omfang: 45 minutter muntlig framstilling for klassen

Varighet: Gjennom hele modulen.

Vurderingsform: bestått / ikke bestått

Litteratur:

ca. 500 sider, hvorav 250 er selvvalgt

6.4.3 Modul III: Eldre med somatisk sykdom og funksjonssvikt 7.5 studiepoeng

Modulen gir en innføring i de mest vanlige sykdommer hos eldre, og vil spesielt vektlegge utfordringer knyttet til kompleksiteten i sykdomsbildet. Det vil også bli gitt en innføring i aldringsprosessen, funksjonssvikt og sykdommer hos voksne og eldre med medfødte eller tidlig ervervede funksjonshemminger. I denne modulen vil aktiv omsorg vektlegges. Det vil være fokus på individualitet, ressursutnyttelse og deltakelse fra bruker både når det gjelder utredning, tiltak og oppfølging.

Læringsmål**Studenten skal etter endt modul:**

- ha kunnskap om funksjonssvikt og de mest vanlige somatiske sykdommer som rammer eldre, og mulige konsekvenser dette kan ha for den eldres helse og velferd
- ha kunnskap om kompleksiteten i sykdomsbildet og utfordringer dette vil ha for utredning, forebygging og behandling
- ha forståelse for ernæring og måltiders betydning for eldres helse
- ha kunnskap om aldringsprosessen hos personer med medfødte eller tidlig ervervede funksjonshemminger og kunne iverksette nødvendige tiltak
- kunne anvende ulike redskaper for kartlegging og iverksette tiltak med utgangspunkt i den enkeltes ressurser, interesser, ønsker og behov
- ha kunnskap om medisinske, etiske og juridiske vurderinger i forbindelse med behandling og omsorg i livets slutfase.

Faglig innhold:

- akutte sykdommer og skader hos eldre; diagnostikk, behandling og rehabiliteringsprinsipper
- kroniske og progredierende sykdommer (inkludert sansesvikt); diagnostikk, behandlings- og rehabiliteringsprinsipper
- multisykkelighet; tverrfaglig utredning og behandling
- ernæring og eldres helse
- kartlegging og vurdering av smerte
- leve med smerte og funksjonssvikt
- kjønns- og kulturperspektiv på sykdom og funksjonssvikt
- ivaretagelse av grunnleggende behov og hos eldre med store hjelpebehov

- tap og tapsopplevelser; mestring, mening og lidelse
- aktiv omsorg
- pårørende som ressurs og samarbeidspartner
- aldring hos voksne og eldre med medfødt eller tidlig ervervet funksjonshemming
- omsorg ved livets slutt

Organisering og læringsformer:

2 samlinger à 4 dagers varighet med ressursforelesninger, tilrettelagt arbeid både individuelt og i grupper.

Eksamen:

Se modul IV for nærmere beskrivelse.

Litteratur:

ca. 500 sider, hvorav 250 sider selvvalgt

6.4.4 Modul IV: Eldres psykiske helse og demens

7,5 studiepoeng

Modulen gir en innføring i eldres psykiske helse, de vanligste psykiske sykdommene og demens. Kompleksiteten i sykdomsbildet og muligheter for forebygging, behandling og rehabiliterende tiltak er sentralt.

Læringsmål

Studenten skal etter endt modul:

- ha kunnskap om og forståelse for demens og de vanligste psykiske sykdommer som rammer eldre
- kunne anvende redskaper i kartlegging og tverrfaglig utredning med utgangspunkt i den enkeltes interesser, ønsker og ressurser
- ha kunnskap om og forståelse for ulike former for tap, kriser og mestringsstrategier
- kunne iverksette brukerorienterte og helsefremmende tiltak med vekt på deltakelse, aktivitet og mestring
- ha kunnskap om og forståelse for juridiske og etiske utfordringer knyttet til arbeid med personer med kognitiv svikt

Faglig innhold:

- angst, depresjoner, forvirringstilstander, demens og utfordrende atferd
- samhandling med eldre som har redusert kognitiv kapasitet
- medikamentell og ikke medikamentell behandling
- miljøarbeid og miljøtiltak, mestring og kartlegging
- aktiv omsorg
- forebygging av utagerende atferd
- pårørende som bruker og ressurs
- sorg og sorgreaksjoner
- ensomhet, isolasjon og sosiale nettverk
- misbruk av legemidler og alkohol
- selvmord blant eldre
- redskaper for kartlegging og tverrfaglig utredning
- juridiske og etiske aspekter

Organisering og læringsformer:

2 ukesamlinger à 4 dagers varighet med ressursforelesninger og tilrettelagt arbeid både individuelt og i grupper.

Eksamen:

Modul III og IV gjennomføres som to selvstendige moduler med felles eksamen. Det vil si at eksamen i slutten av modul IV tar utgangspunkt i læringsmål og pensum for både modul III og IV, og omfatter 15 studiepoeng.

Skoleeksamen, individuell

Vurderingsform: bokstavkarakterer

Litteratur:

ca. 500 sider, hvorav 250 sider er selvvalgt

6.4.5 Modul V: Omstilling, endring og kvalitetsutvikling 7.5 studiepoeng

Modulen gir kunnskap om aktuelle lover og offentlige dokumenter som utgangspunkt for omstilling og endringsarbeid i helse- og sosialtjenesten for eldre. Kunnskapsbasert praksis og kvalitetssikring av helse- og sosialtjenestene vil være sentralt.

Læringsmål**Studenten skal etter endt modul ha:**

- kunnskap om og forståelse for hvordan organisering og ledelse gir mulighet og grunnlag for kvalitets- og kunnskapsutvikling
- kunnskap om og forståelse for hvordan en kan bidra til tverrfaglig kompetanseutvikling på egen arbeidsplass
- kunnskap om pasientforløp og samhandlingsprosessen mellom 1. og 2. linjetjenesten
- kunnskap om og erfaring med metoder som fremmer kunnskapsbasert praksis
- kunnskap om og erfaring med kommunikasjon, argumentasjon og presentasjonsteknikk
- kunnskap om og forståelse for betydningen av kvalitetssikring i helse- og sosialtjenesten
- erfaring med gjennomføring av prosjekt i praksis

Faglig innhold:

- samhandling mellom ulike tjenester, etater og forvaltningsnivåer
- organisasjon, ledelse, beslutningsprosesser og påvirkningsarbeid
- endring og omstillingsprosesser
- aksjonslæring og lærende organisasjoner
- dokumentasjon om kvalitetssikring og – oppfølging
- prosjektorganisering og gjennomføring

Organisering og læringsformer:

2 ukesamlinger à 4 dagers varighet med ressursforelesninger og tilrettelagt arbeid både individuelt og i grupper.

Eksamen:

Prosjekteksamen i grupper med 3-4 deltakere

Eksamenen er todelt, med en skriftlig og en muntlig del, og de ulike delene vektlegges likt.

Det er utarbeidet egne retningslinjer for prosjekteksamen.

Omfang: ca 3000 ord

Varighet: Gjennom hele modulen

Vurderingsform: Bestått/ikke bestått.

Litteratur:

ca. 500 sider, hvorav 250 er selvvalgt.

6.4.6 Modul VI: Fagfordypning

15 studiepoeng

Modulen er en avsluttende modul og det forutsettes at studenten har fått godkjent 45 studiepoeng i aldring, eldres helse og velferd eller tilsvarende før oppstart. Her vektlegges anvendelse av anerkjente vitenskapelige metoder til fordypning i et valgt emne som er relevant for og nært knyttet til klinisk praksis. Emnet skal godkjennes av høgskolen.

Læringsmål

Studenten skal etter endt modul ha:

- dybdekunnskap om et selvvalgt emne innen aldring, eldres helse- og velferd
- kunnskap om vitenskapsteoriens betydning for yrkesutøvelse og fagutvikling
- kunnskap om og erfaring med planlegging og gjennomføring av et fordypningsarbeid etter gjeldende forskningsetiske regler og angitte retningslinjer
- utviklet evne til å stille kritiske spørsmål til egen og andres praksis

Faglig innhold:

- vitenskapsteori og forskningsmetode
- skrivekurs med vekt på skriving av fordypningsoppgave, kronikk, artikkel, abstract og posterpresentasjon
- prosjekt og prosjektarbeid

Organisering og læringsformer:

2 ukesamlinger med ressursforelesninger, tilrettelagt arbeid både individuelt og i grupper og oppgaveseminar

Arbeidskrav:

Prosjektplan individuelt eller i grupper

Eksamen:

Fordypningsoppgave i et faglig relevant tema, individuelt eller i grupper. Hvis studentene velger å skrive i grupper (flere enn 2), bør gruppen helst være tverrfaglig sammensatt, og problemstillingen relevant for samtlige gruppemedlemmer. Problemstillingen bør i tillegg være endringsorientert. Dette åpner mulighet for et samarbeid mellom student og arbeidsgiver i forhold til hvilke fagspesifikke fordypningsområder det er ønskelig at studenten fokuserer på. Det vises til undervisningsplan hvor det er utarbeidet egne retningslinjer for fordypningsoppgaven.

Studentene kan velge mellom ulike sjangere:

- Tradisjonell oppgave (litteraturstudie eller empirisk studie)
- Fag- /utviklingsartikkel
- Kronikk i fagtidsskrift

Varighet: Gjennom hele modulen

Vurderingsform: Bokstavkarakter

For gruppebesvarelse gjelder følgende: Fordypningsoppgaven vurderes med en foreløpig skriftlig karakter som etterprøves med muntlig høring. Den foreløpige karakteren må være A, B, C, D eller E for at studenten skal få anledning til muntlig høring. Muntlig høring gir grunnlag for korrigering av karakteren, og normalt kan karakteren korrigeres en karakter opp eller ned.

Litteratur:

ca. 1000 sider, hvorav 750 sider skal være selvvalgt knyttet opp mot det selvvalgte fordypningsemnet.

7 Studiekvalitet

7.1 Utdanningsplan

Ved starten av studiet inngås en avtale mellom HiST og studenten om utdanningsplan for å sikre gjensidig og forpliktende samarbeid. Utdanningsplanen inneholder institusjonens ansvar og forpliktelser overfor studenter, og studentens ansvar og forpliktelser overfor institusjonen og medstudenter.

7.2 Evaluering av studiet

Studentene er en viktig ressurs når det gjelder evaluering og videreutvikling av studiekvaliteten ved utdanningen. Studiet evalueres fortløpende både med tanke på pedagogiske, faglige og organisatoriske forhold. I studietiden er det et kontinuerlig samarbeid mellom tillitsvalgte og fagansvarlig/faglærer for å forbedre og utvikle opplegget. Hver modul avsluttes med en skriftlig evaluering. Studiet i sin helhet vil bli evaluert skriftlig på slutten av fordypningsmodulen.

8 Internasjonalisering

Høgskolen i Sør Trøndelag har et internasjonalt samarbeid med høyskoler/universiteter i henholdsvis Čuprija i Serbia og Tuzla i Bosnia & Herzegovina. Her drives tverrfaglige videreutdanninger i aldring og eldreomsorg etter modell fra HiST. Det vil kunne være aktuelt med et besøk til et av disse lærestedene i løpet av studietiden da samarbeidsavtalen åpner for både studentutveksling, studiebesøk og studentsamarbeid i form av felles seminarer. Høgskolen vil være behjelpelig med den praktiske tilretteleggingen, men kostnadene må dekkes av den enkelte student, og deltakelse er derfor frivillig.

8.1 Undervisning på engelsk

Undervisningen foregår vanligvis på norsk, men høgskolen planlegger å utvikle en engelsk modul i samarbeid med våre samarbeidspartnere i Čuprija i Serbia og Tuzla i Bosnia & Herzegovina. Det forventes derfor at studentene må kunne delta i engelskspråklig undervisning.

9 Vurderingsordninger

Vurderingsordningene er utarbeidet for å gi student og Høgskole fortløpende informasjon om studentens faglige og personlige utvikling, studieforløp og -framgang, samt utdanningens

kvalitet. Hensikten med vurderingsordningene er å sikre brukere, pårørende og offentlighet at studenten har tilegnet seg de kunnskaper og ferdigheter som fagplanen forutsetter.

Vurderingsordningene er utarbeidet med utgangspunkt i

- Gjeldende Rammeplan og forskrift for Videreutdanning i aldring og eldreomsorg
- Gjeldende Lov om universiteter og høyskoler
- Gjeldende Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Sør-Trøndelag
- Gjeldende Reglement og utfyllende bestemmelser for studiene ved HiST, Avdeling for helse- og sosialfag og Avdeling for sykepleierutdanning.

9.1 Tilstedeværelse

Det kreves 80 % deltakelse i undervisningen. Fravær oppsummeres for hver modul. Ved fravær på mer enn 20 % vil studenten kunne pålegges særskilt forprøve som vilkår for å gå opp til eksamen. Det vises for øvrig til "Reglement og utfyllende bestemmelser for studiene ved HiST, Avdeling for helse- og sosialfag og Avdeling for sykepleierutdanning".

9.2 Forprøver

I følge Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Sør- Trøndelag, § 2 kan forprøver være: "obligatoriske arbeidskrav, eller andre krav (for eksempel frammøte og selvvalgt litteratur) som skal være gjennomført og godkjent før studenten kan framstille seg til eksamen".

9.3 Eksamen

Hver enkelt modul avsluttes med en eksamen. Ved eksamen benyttes bokstavkarakterer fra A til F, der A er beste og E dårligste ståkarakter, mens F gis ved ikke bestått. Vurderingene kan også graderes med karakterene Bestått og Ikke bestått (jf eksamensforskriften § 10). Eksamensformene er beskrevet under den enkelte modul.

I følge Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Sør- Trøndelag kan eksamen være: "skriftlig eksamen, muntlig eksamen, prosessvurdering underveis i emnet, presentasjon av praktisk oppgave, demonstrasjon av individuell ferdighet, bedømmelse av innleverte mapper, prosjektrapport, presentasjon av prosjekt, rapport over laboratorie- eller praksisarbeid".

Eksamensavvikling ved videreutdanningen i aldring, og eldres helse og velferd vil bli avholdt etter de til enhver tid gjeldende regler fastsatt ved lov og av høgskolestyret ved HiST.

Forutsetninger for å framstille seg til eksamen:

Forprøvene må være bestått for å kunne framstille seg til eksamen. Det vises for øvrig til "Reglement og utfyllende bestemmelser for studiene ved HiST, Avdeling for helse- og sosialfag og Avdeling for sykepleierutdanning".

Vurderingsordninger – samlet oversikt:

Modul	Vurderingsformer	Vurderingsuttrykk	Studiepoeng
1 Introduksjon og grunnlagsforståelse	Hjemmeeksamen i gruppe	Bokstavkarakterer	15
2 Friske eldre og eldre med begynnende funksjonssvikt	Muntlig gruppeeksamen	Bestått/ikke bestått	7,5

4	Somatisk sykdom og funksjonssvikt og eldres psykisk helse og demens	Skoleeksamen, individuell	Bokstavkarakterer	15
5	Omstilling, endring og kvalitetsutvikling	Prosjektarbeid i gruppe	Bestått/ikke bestått	7,5
6	Fordypning	Fordypningsoppgave, individuell eller i gruppe	Bokstavkarakterer	15

10 Litteratur/kilder

Litteratur/kilder for hele studiet på 60 studiepoeng tilsvarer ca. 4000 sider, hvorav 2000 sider er selvvalgt. Omfanget av litteratur er ulikt i ulike moduler og varierer med antall studiepoeng. Litteraturomfang er spesifisert i modulbeskrivelsene. Studenten må kunne lese faglige- og vitenskapelige tekster på svensk, dansk og engelsk.